

SLOVENSKI NAROD.

Izslaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in na dijaške velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Za oznanila se plačuje Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ob odhodu Stremayra.

Denes imamo zopet o veselem ali vsaj ugodnem političnem dogodku na tem mestu govoriti. Vendar enkrat smo se Stremayra iz ministerstva znebili! Dolgo se je držal kakor klošč kože ta človek ministerskega stola, ta vrag avstrijskih Slovanov in posebni sovrag nas Slovencev. Zdaj je vendar šel in sicer brez upanja kedaj vrniti se, in Stremayrov odhod je glavna ne mala pridobitev tega „obnovljenja“ Taaffejevega ministerstva. V zadnjih številkah tega lista smo namreč uže poročili, da je cesar odpustil dozdanje ustavoverne tri ministre Stremayra, Horsta in Korba, in zaradi bolezni tudi Kriegsaue, ter da je imenoval za pravosodnega ministra barona Streita, predsednika deželne nadsodnije v Brnu, za finančnega ministra dr. Dunajevskega, poljskega poslanca in univerznega profesorja, za deželne brambe ministra generalnega majorja grofa Welsersheimba in za trgovinskega ministra dvornega svetovalca viteza Kremer-Auenrodeja.

Mi Slovenci moremo sicer tudi obžalovati, da se ministerstvo Taaffe pri svojem obnovljenju ali dopolnjevanju nij bolj oziralo na zdaj parlamentarno večino, na desnico državnega zbora, iz katere je mej novimi ministri samo Dunajevski vzeti, a trije drugi so le uradniki, prav za prav k nobeni stranki spadajoči. Vendar ker smo v dolgejši šoli britkega političnega izkustva ob času ustavovernega proganjanja učili se svoje upanje ne previsoko staviti, zadovoljni smo na vse zadnje za enkrat tudi s tem izidom ministerske krize. Veseli nas uže, da je „ustavoverni“ element popolnem izbačen iz ministerstva. Veseli nas, da bode ministerstvo Taaffe brez nemško-ustavovernih intrig in zavornic v svoji sredi, moglo odslej složno delati na to, da v Avstriji pridejo vsi do narodnih pravic, če prav pojde to delo za nas preveč počasno. Kar nas Slovence pa najbolj veseli — to ponavljamo — je odstop Stremayra, prejšnjega naučnega, moža, ki nam je ob svojem ministrovanju toliko hudega storil, da se nam zdaj nič ne smili, ko vidimo, da mu pri njegovem odhajanju celo njegovi bivši nemški somišljeniki le z neuljudnimi brcami dvoranijo.

Kot naučni minister je Stremayr v naših srednjih šolah slovenske učitelje in slovensko sistematično preganjal. Nastavljal nam je tuje profesorje, našega jezika neumeče, tuje direktorje, ki so našo narodnost javno zasmehovali. Nastavljal je v službe nadzornike, kateri niso bili šolniki, temuč le nemški aginatorji. Na najmanjšo slepo denunciacijo je

prestavljal naše rojake na prusko mejo ali v Nemce sploh, a če je naš človek prosil v svoji domovini nastavljen biti, rekel mu je porogljivo „fünfzig meilen vom windischen land!“ Pri oddajanju proforsorskih služeb on nij gledal na zmožnost, temuč na nemštvo. In pri vsej tej krivičnosti imel je ta Stremayr še dovolj nemške nesramnosti, da nas je prišel na pr. pri odpreti nove ljubljanske realke, krške meščanske šole v deželo zasmehovat z impertinentno germanizatorskimi govori, katerih očitno zvižanost in hinavščino je pri nas vsak otrok potipati mogel.

Menj časa je bil Stremayr justični minister. Pa tudi v tem njegovem delovanju smo opazovali, da so se dosledno pri imenovanju in avanziranju Slovenci odrivali, a protežirali so se nemškutarji. Nij se tolikanj vpraševalo v prvič o možnostih, službenih letih, temuč o tem, ali je kompetent nemško-ustavovern!

Ker upamo, da bode z odhodom Stremayra polagano vendar konec tej demoralizatornej šegi pri imenovanju profesorjev in uradnikov, ker upamo, da se bodo Stremayrovi nasledniki vendar kaj bolj ozirali na možnost izpeljave narodne ravnopravnosti, in ne več protežirali tacihi subjektov, ki so sami v sebi živi zadržki in protesti zoper to ravnopravnost: zato vsako ministersko izpremembo pozdravljamo, ki nas je rešila tako krivičnega človeka, kakor je bil Stremayr.

Iz deželnih zborov.

Zakon za vojvodino kranjsko, zadevajoč odvezo dajatev v denarjih in v rečeh za cerkve, župnije in njih organe.

(Konec.)

§ 12. Odkupno ravnanje se začne na napovedbe, katere imajo upravičeni prejemalci ali za nje njih postavni zastopniki podati pri krajni komisiji v enem letu po veljavnosti te postave.

V teh napovedbah se imajo upravičenci in zavezanci, potem zavezana posestva, kakovost in velikost prejema natanko navesti. Natlačneje določbe sledijo po zaukazih.

§ 13. Ako upravičeni prejemalci v obroku jednega leta ne podajo napovedbe, se imajo na zahtevanje tudi le jednega zavezanca opomniti, da vložijo v mesečnem obroku svojo napovedbo o vseh v isti dačni občini bivajočih zavezancih.

Po brezvspešnem preteku tega zadnjega obroka postavi se upravičenemu prejemalcu na njegove stroške iz službene dolžnosti skrbnik za napovedbo in dovršitev zemljo-odveznega ravnanja.

§ 14. Krajni komisijon ima napovedbo, dan za odkupno obravnavo ob primernem času razpisati in k tej ne samo upravičence, ampak

tudi vse v napovedbi imenovane zavezance povabiti s pristavkom, da se bode, ako ne pridejo k obravnavi, napovedbi popolnem verjelo, na kolikor po § 16 iz službene dolžnosti napravljene poizvedbe nasprotnega ne izkažejo, in da se bode tem primerno in po spisih spoznalo.

§ 15. Pri odveznih obravnavah smejo zavezance zastopati pooblaščenici. Za take, ki niso svojepravni, se pokličejo njih postavni ali po sodnji nastavljeni zastopniki.

§ 16. K obravnavi povabljeni udeleženci ali njih zastopniki imajo dolžnost, zahtevana pojasnila tamkaj ustmeno dati, sicer bi krajni komisijon upravičen in zavezan bil, potrebne poizvedbe službeno ukreniti ter po spisih razsodbo izreči.

§ 17. Zvedenci, kateri imajo posel o dajatah v pridelkih in v delu (§ 5, lit. b) določevati, volijo se za davčni okraj in povabiti se morajo v to svrhu po različnosti cenilnih reči za vsako skupino dva cenilca in jeden načelnik. Krajna komisija določuje posamezne skupine dajatev v pridelkih in delu, ki se imajo ceniti, in vsako občinsko predstojništvo istega okraja nasvetuje za vsako teh skupin jednega zvedenca. Izmej teh imenujeta okrajni glavar in deželni odbor za vsako skupino vsak enega cenilca, in ti zopet volijo načelnika izmej izvedencev, katere so občinska predstojništva nasvetovala. Ako se ti ne morejo zjediniti, določi se po žrebanju, kateri da izmej teh dveh nasvetovanih postane načelnik.

Politična okrajna oblastnija ima zvedence in načelnika pod prisego vzeti, da bodo svoje dolžnosti vestno spolnovali.

§ 18. Poizvedbe vrednosti po zvedencih (§ 5, b) se nemajo z vsako posamezno napovedbo posebej opraviti, ampak krajni komisijon ima zastran vseh dajatev v rečeh ali v delu, ki se nahajajo v davkarskem okraju, sestaviti po zvedencih, izvoljenih po predpisu § 17 tarifo cen praviloma za celi davkarski okraj veljavno.

Tarifa se ima v vseh tistih občinah po navadnem potu, za katere ima ona veljavnost, razglasiti, ter je upravičencem in zavezancem teh občin na voljo dano, da posamezno ali skupno zoper določbe cen v 14 dnevih od dneva razglasenja vložijo pri krajnem komisijonu svoje ugovore.

Čez te ugovore razsojuje dokončno komisijon, kateri je pod predsedstvom deželnega predsednika ali njegovega namestnika iz dveh svetovalcev c. kr. deželne vlade in dveh sočlenov deželnega odbora sestavljen, kateri sme v ta namen tudi naročiti zaslišanje novih zvedencev. Predsednik tega komisijona nima pravice glasovati.

Pri enakih glasovih velja za sklep zavezancem ugodnejše mnenje. Ko so vse pritožbe

rešene, se ima po teh popravljena tarifa iz nova razglasiti.

§ 19. Pri odvezni obravnavi se ima pravica do prejema gledé na pravno podlago, na predmet in obseg dajatev, potem njih vrednost po zgornji tarifi jasno razložiti.

Ako ne pride do poravnave, katera se ima vselej poskusiti, naj v slučajih, v katerih se pravica do prejemanja (naslov) spodbija, komisijon na podlagi dejanskega stana posesti izmeri odškodnino, izreče razsodbo in jo izroči zavezancu, ki spodbija prijemni naslov, s to opombo, da ima v zapadlem obroku 3 mesecev proti temu pravno pot nastopiti, ter v tem času krajnemu komisijonu vloženo tožbo izkazati, sicer bi pravo do tožbe nehalo in bi razsodba zastran odškodovanja pravomočna postala.

§ 20. Na pravodobno vložene tožbe imajo sodnije po predpisu za skrajšano ravnanje postopati in kolikor je mogoče hitro razsojati.

Zmagajoča stranka ima razsodbo v poverjenem prepisu krajnemu komisijonu izročiti mej osmimi dnevi, od kar je pravomočna postala.

Po tej razsodbi se ima razvezna obravnavna dokončati, oziroma uže morebiti izrečena razsodba zastran oškodovanja (§ 19.) premeniti.

Pri odkupnem ravnanju se mora od računovodstva adjustiranim fasijam za plače dušnih pastirjev, organistov in mežnarjev, potem zapisnikom zadevajočim ustanovljenje njihovih dotacij, eksekutivnim dovolitvam v izterjanju teh dotacij in dotičnim potrdnim listom o ravnanju pri razkosanju zemljišč popolnoma zapupati, in so isti ob enem dokazi za pravne naslove njihovih plač.

§ 21. Izreki in pogodbe, katere stranke ali njih zastopniki pri odkupnih obravnavah oddajo ali sklenejo, ne potrebujejo za pravno veljavnost niti privoljenja zastavnih upnikov ali pričakovalcev ali oskrbnikov posestva, ki bi se zavezo substitucije, fidejkomisa ali fevda obloženo bilo, niti pritrdbe upravne ali varstvene oblasti, in isto velja tudi zastran omejenih lastnikov, vživalcev ali zastopnikov nesamosvojnih oseb.

§ 22. Odkupna razsodba se ima v tabelarične obliki izdelati in obema strankama dostaviti. Natančnejša določila se bodo o tem po ukazih izdala.

V tej kakor tudi v morebiti sklenjeni poravnavi se ima navesti:

1. Za prejem odkupljene dajatve upravičeni, kakor tudi tisti, kateri ima pravico, kapital in obresti vzdigniti.
2. Obloženo posestvo in istega posestnik.
3. Predmet in obseg odkupljene dajatve.
4. Odkupni iznesek.
5. Dnevi, kadar zapadejo posamni deleži odkupnega izneska in svota teh deležev kakor tudi dolžnih obresti.

Ako jednemu upravičencu več zavezancev nasproti stoji, gledé katerih se imajo jednaka vprašanja razsoditi, se ima proti tem zavezancem skupna razsodba izreči, vendar se ima za vsacega zavezanca dotični njega zadevajoči del razsodbe izdati.

§ 23. Zoper razsodbe krajnega komisijona je pripustljiva pritožba na deželno vlado in ako ta razsodbe ne potrdi, na ministerstvo notranjih zadev v obroku trideset dnij, ter se ima vedno pri krajnem komisijonu vložiti. Proti potrjeni razsodbi nij pripuščena daljša pritožba.

§ 24. Ko zadobi odkupna razsodba pravno moč, mora lokalna komisija določiti zavezancu razmeram primerni obrok, v katerem je istemu na prosto voljo dano, celo dolžnost z obresti vred pri davkarji plačati in se o tem pri lo-

kalni komisiji izkazati. Kadar se to dokaže, se ima lokalna komisija do sodnije obrniti, da izbriše odkupno dolžnost. Ako se to ne dokaže, pa mora lokalna komisija odkupno razsodbo naznaniti sodnji, da vknjiži zastavno pravico za odvezni kapital z obresti vred pri zavezancem zemljišču pred vsemi drugimi uže vknjiženimi zastavnimi bremenii, ako bi pa vtegnila biti dolžnost uže hipotekarno zavarovana, da se odkupna razsodba v ravno taisto vrsto knjige vpiše, v kateri je bila odkupljena dolžnost zavarovana, in da se potem odkupljena dolžnost izbriše.

§ 25. Pravomočna odkupna razsodba se ima davkarji naznaniti, katera ima zavezano posestvo v razvidnosti.

Davkarja ima dolžno glavnico in obresti po predpisih za neposrednje davke pobirati in zaračunati.

§ 26. Vsi v tej postavi določeni obroki so neprestopni.

§ 27. Ako se odkupno ravnanje v prvih dveh letih po zadobljeni veljavnosti te postave začne, se imajo vsi pri odkupnih obravnavah nastali stroški za plačevanje zvedencev, za povrnitev njihovih potnih stroškov, za plačila prič, za tiskovino in za potnino poslov iz deželnih sredstev plačevati. Ako se pa odkupno ravnanje ne prične v prvih dveh letih, so dolžne stranke same obravnavne stroške plačevati.

V vsakem slučaju ima stranka nositi tiste stroške, katere je prouzročila s popolnoma neutemeljenim zahtevom.

§ 28. Mojim ministrom notranjih zadev, pravosodja in denarstva se naročuje, to postavo izvršiti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. junija.

O popravljenem ministerstvu pišejo srdito dunajske centralistiške novine; da oznamljejo značaj popravljenega ministerstva, imenujejo ga oficijozne novine „neutralno ministerstvo“. „Neue Freie Presse“ pa to lastnost ministerstvu popolnem odreka, ker ko bi bilo „nevtralnó“, potem bi mu ministri kakor so Stremayr, Horst in Korb ne pokazali hrbita; a znamenje daje celemu ministerstvu novi finančni minister dr. Dunajevski, čegar imenovanje je po mnenji tega lista „židovske lige“ pogubno za Avstrijo; zdaj da se prične poljska finančna politika. „Deutsche Ztg.“ pa toži, da zdaj še le se pričnó hudi časi za avstrijske Nemce in posebno kriči na dr. Dunajevskega. „Politik“ pa imenuje rekonstrukcijo ministerstva korak do boljšega, dasiravno je v ministerstvo poklican samo jeden član državno-zborske avtonomistiške večine. Vsekako pa se je moral Taaffe zagotoviti, da bodo ostali novi ministri Streit, Kremer in Welsersheimb brezobzirno odobrili njegov politični program. Novo ministerstvo da je koalicija mej avtonomisti in nemškimi uradniki.

Novi finančni minister dr. Julijan Dunajevski, profesor na Krakovskem vseučilišču, rodil se je l. 1822. L. 1852. je bil suplent na imenovanem vseučilišču, 1860 redni profesor v Lvovu. 1870 je bil voljen v gališki deželni zbor, 1873 pa v državni zbor.

Baron Moric Frey-Streit, novi pravo sodni minister, svak dr. Pražaku, je kot sodec služil na Ogerskem a je bil naposled predsednik višje deželne sodnije v Brnu. On je tajni vladni svetnik.

Zeno grof Welsersheimb, minister za deželno obrambo, je iz stare avstrijske pleenite rodbine; star je zdaj 46 let, je general-major in se je posebno odlikoval leta 1859 in 1866 na italijanskih bojiščih.

Alfred Kremer, vitez Auenrode, novi trgovinski minister, je rojen Dunajčan. On je mnogo popotoval in je naposled, predno je

bil imenovan ministrom, zastopal Schwegla, ki je dobil odpust.

Minister Pražak je imenovan tajnim svetnikom. Zemialkovski je dobil red železne krone.

Moravskega deželnega zbora sesijo je deželni glavar sklenil dné 28. t. m.

Vnanje države.

Srbski knez Milan je v ponedeljek na Dunaji imel dolg razgovor z baronom Haymerlom ter ga je bil sprejel avstrijski cesar.

Zmirom prihaja več glasov iz Bolgarije, da se Bolgari ta in onkraj Balkana pripravljajo na združenje in da so te priprave jako skrbno pripravljene. Ruščuski „Blgarin“ tudi javno zahteva zdaj združenja vseh Bolgarov; general Ernroth pa je zbral okolo Šumle skoraj vso bolgarsko armado.

Na Francoskem se je denes dné 30. junija pričelo izvrševanje marčnih dekretov zoper nepooblaščne duhovenske ređe.

Pruski deželni zbor je pri končnem glasovanji sprejel popravljen in skrpano Bismarkovo cerkveno predlogo s 206 glasovi zoper 202 glasu.

Dopisi.

Iz slovenskih Goric 26. junija.

[Izv. dopis.] Komaj si irredentovsko žrelo na jugu nekoliko oddahne, da prebavi po slovenskih nogah cedeče se sline, uže zaziya severni nam sosed po našej glavi. Orbis Teutonicorum se nas v slov. Goricah uže oklepa. Nemški glad je sicer nekoliko ponehal, odkar je pruski most črez nas Slovence tija do Adrije nemogoč postal; vendar še nemška pohlepnost nij tako oskromna, kakor se nam je v zadnjem času dozdevati začelo. Temu je priča „Grazer Volksblatt“, v katerega 138. broju, dné 19. junija 1880 sledeče čitamo: „Spricht man doch zwei stunden über Gamlitz hinaus noch fast ausschliesslich deutsch, und weiter hinüber in Leutschach, Arnfels wird überall noch deutsch gesprochen oder zum mindesten verstanden. Ein paar windische knechte (sic!) begründen noch nicht die rechtfertigung zur annahme der grenze der deutschen cultur und sitte . . . Wir im deutschen unterlande müssen uns daher ausdrücklich verwahren, dass in Gamlitz die grenze deutscher cultur zu suchen und zu finden sei“. Tako zaječi ta vrla nemška duša, če se drzne kdo, dasi tudi iz njegove svojadi, trditi, da živé tamo Slovenci. V nedeljo namreč so namenjeni bili otvoriti v Gomilici starinski muzej, h katerej slavnosti je bilo povabljenó društvo zgodovinsko in narodoslovno (antropologično). Da goste dostojnejše pozdravijo, so ondotni nemški (?) entuzijasti demonstrativno na nek slavolok naredili nadpis, da je v Gomilici meja „deutscher cultur und sitte“. Toda te bedaste besede onej pobožnej šalobardi v prej rečenem listu nijso po godi. To nij dovolj; še dve uri nekam dalje razteguje svojo blaženo „kulturo“. — Človek bi se smejal temu na vse grlo, ko bi cela stvar ne bila na drugej strani tako resna. Še nij davno od tega, kar so duhovni v Gomilici vso božjo službo opravljali v slovenskem jeziku. Sedaj so uže skrčili slovensko opravilo na nekatere nedelje. Malo let še in slovenske besede ne bo nikdo več čul v cerkvi. Zatorej nij čuda, da švabski „orbis“ svojo periferijo vedno dalje širi. Saj nij Slovence več, razen „ein paar windische knechte“, nesramno psuje oni pobožni list.

Po celim nemškem in ne nemškem svetu razlega se grozno gorjé, da preti strašna opasnost germanstvu; a bi ne bil čas, da tudi naš narod zopet in zopet povzdigne svoj glas, ki bode donel in se razlegal črez meje naše do-

movine, kako velikodušno ljubav gojijo štajerski Nemci do nas? — Razumno je, zakaj duhovenstvo sekovsko Slovence taji, zakaj jih pomenuje tako silovito, ker so župnine na meji razmerno boljše od onih na gušavem zgornjem Štajeru — ubi bene, ibi patria, — in ker jim slovenskih duhovnov zmanjkuje. Kaj jim je mar, če se največje nenaravnosti in smešnosti godé?

Nedavno je nek župnik v večjem nemškem društvu trdil, da v njegovej fari nij Slovence. Črez nekoliko dnij je pa bil k bolniku poklican, da ga previdi s sv. zakramenti, a bolnik ne razume nemški; kaj sedaj početi? Župnik mora tako dolgo čuvati bolnika, dokler črez nekoliko ur ne dojde slovenskega jezika večš spovednik. V Šentvidu so trije duhovni; nekdo se hoče oženiti; toda, ne zna ali nehče znati nemški; pošljejo ga torej v labudsko škofijo, da ga tamo v krščanskej veri pouče! V ravno tistej fari zbolí nekdo nevarno. O nesreča! Slovenec je! Hajd torej po slovenskega duhovna 1/2. uro daleč! Toda — sapienti sat.

Kakšna je pa šola! Samo jeden vzgled izmed mnogih. V Spielfeldu je ogromna večina otrok slovenska. Učitelj, rodom Slovenec, bil je nekda na slovenske predmestnej šoli v Mariboru. Sedaj niti besedice slovenski ne zna. Lahko uvidite s kakšnim uspehom se otroci učé. Piscu teh vrstic so se roditelji takih ubogih otrok bitko pritoževali zavoljo tolikega neslišanega nasilstva, češ, da otroci 1/2. leto celo zastonj hodijo v šolo, ker ničesar ne razumejo. Obiskal sem neko viničarsko obitelj; mati mi se solznimi očmi pripoveduje, kako osorno jo je nek nemšk duhovnik nazival „tes bindiše troteln“. To so ljudoljubni moži! Tukaj je torej Slovenec tudi brez pravice; a nij človek, nij kristjan? Kakor je kazano, sekovsko škofijstvo ima vedno manje slovenskih duhovnikov; zatoorej terjajmo, da se spojijo fare na meji, ali vsaj deli, kjer so naseljeni Slovenci, z labudskim škofijstvom. Osobito se pa mora to zgoditi zaradi šole. Tu na meji se goji večja breznačajnost mej učitelji, komu na kvar nego Slovincem? Zatoorej naj se pobrinejo naši poslanci, da se ta nestrpna in nenaravna zveza razdere; potem se bode tudi v teh krajih zavednost vzbudila in ne bo še takoj Gomilica mejnik „deutscher cultur und sitte“.

Zagrebski „Sokol“ v Ljubljani.

Minili so dnevi slavnostij, dnevi, ko smo se res od srca veselili in spomin na te prekrasne trenutke navdaja nas še denes z radostjo in zadovoljnostjo. Z zadovoljnostjo zato, ker smo videli v pohodu svojih hrvatskih bratov, da kužni minoli zadnji časi v srcih Hrvatov in Slovencev nijso udušili niti ne premaknili one zavesti, vsled katere se čutimo brati. Bili so časi, ko smo Slovenci pitani bili izdajicami, ako smo spominjali se javno svojega pokolenja slovanskega in tudi naši bratje preko Save so doživeli hudih časov, — a kaj je dosegla ona sila, ki je osobito nas cislejtanske Slované zatirala? Momentanno je pritislila na nas, da smo zaječali, navezala nam je sicer res vrvi okolo rok in nog, a udušila nij v nas čutij svobodnega človeka. Sodili smo, zdaj je tako, — pride pa boljše, potrpiamo, naposled se mora ipak na višjem mestu uvideti, da politično nezadovoljnih a vendar lojalno potrpljivih avstrijskih Slovanov prisilna stagnacija ne more biti nikomur na korist nego na kvar marsičemu. Zmirom smo se nadejali, da se boče na pravem mestu ipak uvidela korist, ki narašča za vseobčno družbo iz tega, da se vsak

slovanski narod avstrijski razvija po nravi svoje individualnosti. Kaj je koristilo Avstriji, ko so, nam Lasserji vezali vse ude, in kaj škodi jej zdaj to, da smemo prosteje, svobodneje gibati se ko nam je dovoljeno svojim bratom Hrvatom podati roko pod našo rdeče-modrobelo zastavo in jo nam smejo Hrvatje v Ljubljani stisniti pod svojim rdeče-belo-modrim barjakom? Malo in naravno je, kar se nam dovoljuje, a uže to nas navdaja z zadovoljnostjo in osrečuje nas to. Zato pa pri nas tudi uže navaden priprost človek priznava nepristranost zdanje vlade, — a on sklepa samo iz vidnih dokazov.

Preidimo k opisu slavnostij, ki so se priredile na slavo „Sokolu“ hrvatskemu ter iz Hrvatske v Ljubljano došlim gostom.

Na Zidanem mostu so soboto prenočili hrvatski gostje, a v nedeljo zjutraj blizu 10. ure so dospeli v Ljubljano. Na mnogih krajeh, — tako se nam poroča, so bili iskreno pozdravljeni od našega slovenskega kmeta, na potu iz Zidanega mostu do Ljubljane. V restavraciji ljubljanske čitalnice, narodnimi trobojnicami krasno ozaljšane, se je pa ljubljanski „Sokol“ in narodno meščanstvo jelo zbirati uže dosti pred določenim časom; a mirno ostati na jednem prostoru nij mogel nigdo. Deževalo je neprestano in zrlí so v nebo, je-li se ne prične kje svetliti. Prostori so se polnili in napolnili, marsikak krepak vzdih se je čul zbog tega neugodnega vremena, — a gledí! ko se je ljubljanski „Sokol“ na čelu s svojo zastavo vstopil v vrsto, da ide sprejet hrvatskega brata, a so se za njim vstopili zastopniki družih ljubljanskih narodnih društev ter onih iz okolice, slišal je Bog slovansko prošnjo in dež je prestal. „Sokol“ stopaj! in odrinila so vsa društva. Sedem „Sokolov“ konjanikov jašilo je in otvorilo spored. Za njimi „Sokol“ ljubljanski, na čelu njega in zastave ljubljanske, šišenske ter bizoviške čitalnice. Za „Sokolom“ so se uvrstili pevci ljubljanske čitalnice, drugi narodni zastopniki in potem množica narodnih ljubljanskih meščanov. Prostor pred zvezdo in čitalnico pa je okupovala nebrojna množina ljudstva, katero je bil sklical glas, da doidejo v Ljubljano Hrvatje.

Je-li slučaj ali pa je nakana: zdaj je uže vdrugič, da je moralo ljubljansko stanovništvo in narodna društva gaziti po magistratnej krivnji blato, kadar so ta narodna društva priredila kako slavnost. Ko so prišli v zadnjič Karlovčanje v Ljubljano, popravljali so Šelenburgove ulice (v teh je naša čitalnica), tako da je bila pasaža tam preprečena in zdaj, ko so prišli v Ljubljano Zagrebčanje, isto tako, da so se noge kar zgubivale v blatu. Ljudje so se pritoževali, — a oviralo jih to nij. Pogumno so premerili „blatno jezero“ v ljubljanskih Šelenburgovih ulicah — katero opasno podjetje pa je vrlo podpirala ljubljanska „mestna“ godba na čelu celega spreveda — dalje na kolodvor. Raz mnoge hiše vihrala je narodna slovenska trobojnica (omenjati je osobito Tavčarjeve in Medijatove, kjer so visele največje zastave,) in ta pogled je občinstvo še bolj navdušil nego ga je uže pričakovanje bratskih gostov. Množica občinstva, spremljajočega spored, je bolj in bolj naraščala, a na kolodveru narasla do silne gneče, katero so pa srečno prodrli in naredili prostor „Sokoli“ konjaniki. Narodna društva, na čelu jim „Sokol“ in odbor za slavnostni sprejem s svojim prvosednikom g. dr. Karlom Bleiweisom, vstopili so se na peronu.

Preko 3/4 na deset je na kolodvor južne

železnice dospel vlak, s katerim se je pripeljal hrvatski „Sokol“. Jedva da se je prikazal iz vagóna, pozdravil ga je uže do neba segajoči krik: „Živio!“ Ko preneha ljubljanska mestna godba svoj pozdrav in se je hrvatski „Sokol“ pred peronom vstopil v vrsto, pozdravi starosta ljubljanskemu „Sokolu“, g. Fran Ravnihar, hrvatske goste tako-le:

„Dragi nam bratje iz Zagreba! Starosta ljubljanskemu „Sokolu“, pozdravljam Vas, ter izražam najsrčnejšo radost našega „Sokola“, vseh Slovencev ter ogromne večine ljubljanskega stanovništva, da ste nas počestili s svojim pohodom. Zagotovim Vas, da si „Sokol“ beleži ta dan zlatimi črkami v liste svoje zgodovine, in da praznuje denes najslavnejši dan svojega obstanka. Srčno Vas pozdravljamo; bodi Vam ta kratko odmerjeni čas, kateri nameravate bivati mej nami, neskaljeno radosten. Naj Vam nij žal nigdar, da ste si šli ogledat našo belo Ljubljano, ter naš rajski Bled. Kakor brat brata, kakor oče svojega sina, ljubimo Vas. Sprejmite, bratje hrvatski, ta mali dar, kateri Vam podaje ljubljanski „Sokol“ v spomin nepremične bratske ljubezni.“

Pri teh besedah priveže na barjak hrvatskega „Sokola“ krasen venec s slovenskimi trakovi z napisom: Ljubljanski „Sokol“ zagrebskemu „Sokolu“ dné 27. junija 1880. Potem pa g. Ravnihar nadaljuje:

„Pritisnemo Vas na svoje srce, navdušeno kličeč Vam iz iskrenega srca: Na zdar! Živeli naši hrvatski bratje!“

Predsednik hrvatskemu „Sokolu“ dr. Fon se je toplo zahvalil v imenu hrvatskega „Sokola“ in naroda hrvatskega, a ko prestane, pretresil je vzduh silen „Živio! Živeli Hrvatje! Živela Hrvatska!“ Omenjati pa je, da, ko je starosta ljubljanskemu „Sokolu“ nazdravljaj Hrvaté imenom „ogromne večine ljubljanskega stanovništva, je tem njegovim besedam pritrdil soglasni, iz dna srca prihajajoč: „Res je, živio!“ tako, da je moral g. Ravnihar prenehati.

Po oficijalnem pozdravu od obeh strani je hrvatski „Sokol“ zapel popolnem in dovršeno precizno prekrasno: „Živela Hrvatska“, a moški pevski zbor ljubljanske čitalnice svoj motto: „Za domovje!“

Hrvatski „Sokol“ se je zatim pridružil ljubljanskemu in mej silnimi „živio“-klici nebrojne množice ljudstva dospel do čitalnice. Na več krajeh so raz okenj metali na zagrebške „Sokole“ šopke, a dospevše pred čitalnico, na katerej je vihrala avstrijska zastava sredi narodnih slovenskih barjakov, so ljubljanske narodne krasotice kar obsule hrvatske goste s šopki in cveticami. Da je pa naše poročilo popolno, moramo dostavljati, da vračajoči s kolodvora nijso šli skozi Schelenburgove ulice, nego po Slonovih ulicah, črez Marijin trg pa po gledališnih ulicah mimo zvezde v čitalnico in gotovo da nij samo slučaj, ako je množica za hrvatskimi gosti ravno pri kazini viknila najtemeljitejši „Živio!“.

V čitalnici so se gostje razšli po zajutreku, da si ogledajo Ljubljano, in zanimivo je bilo videti hrvatske „Sokole“, vse s srajcami jednako rdeče barve, sprehajati se po Ljubljani in marsikako oko krasotičino obviselo je „z dopadajenjem“ na krepkih osobah hrvatskega „Sokola“.

B a n k e t.

Hrvatskih gostov je bilo preko osemdeset; petdeset „Sokolov“ in trideset družih Hrvatov.

Mislilo se je, da pride tudi zagrebško pevsko društvo „Kolo“ in „Danica“ iz Siska; a naznanili so ljubljanskemu slavnostnemu odboru, da ne pridejo in zakaj da ne pridejo.

Ob 1. uri opoludne zbrali so se hrvatski gostje in odlična ljubljanska narodna gospoda — skupaj nad 200 ljudi — v čitalniškem steklenem salonu k obedu. Tu so krepke zdravijce govorile se. Prvi je oficijalno pozdravil hrvatske goste starosta ljubljanskega „Sokola“, naglašujoč početek vseh slovanskih telovadnih društev, katera vsa goje svobodnost in vsa so navdušena za prospeh slovanskega roda. G. Ravnihar je napil najmlajšemu „Sokolskemu“ društvu zagrebškemu, katero ima za Slovanstvo navdušenih članov tako, kakor malokatero.

Za to zdravijco je napil g. dr. Fon v imenu Hrvatov ljubljanskemu „Sokolu“ in Slovencem, pri katerih so Hrvatje našli izredno domoljubje in kjer so bili Hrvatje krasno primljeni. Izpraznil je čašo na prospeh „Sokola“ in slovanske reči.

Za dr. Fonom poprime besedo gosp. Gnezda iz Zagreba, rojen Slovenec v naslednjo zdravijco:

„Gospoda moja! Odkritosrčno povem, da se čutim tukaj v nekakej zadregi, kako da bi izrazil svoja čutja. Rodil sem se tu na Slovenskem, nekoliko let mladosti svoje preživel mej Slovenci, ali osoda me je postavila mej Hrvatje, in tam je zdaj moj dom. Naj veljajo te kratke moje besede, da se rešim moje zadrege, celej družbi: Slovencem in Hrvatom, osobito, ker je zajedništvo mej Hrvatji in Slovenci zgodovinsko, ker so uže naši pradedje bojevali skupno zoper ljutega Turčina, trpeli iste nezgode, uživali isto veselje, in danes nas vse navdaja ista radost ob znamenjih prijateljske ljubezni, katera, ako Bog da in sreča junaška, in česar smo vsi prepričani mej nami, nigder zginila ne bode, kajti

Ko se Sava v Kranj povrati
Ki Slovenca in Hrvata brati
Ko prestane solnce sjati
Naša tedaj če prestati
Za nas srce biti.

Dragi bratje! Nigdo nas razdvojil ne bode, zakaj prišli smo do spoznanja, da v jedinstvi je moč. Zato pa sinovi jedne matere Slave, bratje „Sokoli“ in Slovenci: Opasujmo uma svetle meče, borimo se vzajemno zoper zvite lisjake, strahopete zajce, brlave čuke in sove.

Vzdignimo trobojni prapor, in hajdimo v boj z navdušenim klicem: „Naprej zastava Slave!“

Gospod Irgolić iz Zagreba je slavil Slovenca Stanko Vraza, ki kot hrvatski pesnik počiva zdaj v hrvatske zemlji.

Dr. Bleiweis jun. Hrvatje tako-le pozdravi:

„Zdravica moja velja lepej deželi, katera nas je tolikokrat gostoljubno sprejela, v kateri živi množica naših rojakov, ki uživajo kot učitelji, zdravniki, advokati, trgovci običnega spoštovanja; inteligenca njena ima čut in srce tudi za naše želje in težnje, v njej se gojijo enake politične ideje, tam se kakor pri nas bje zdaj boj za narodni obstanek, napredek, in za Slovanstvo sploh. Ona dežela, katera nam je tako blizu, kjer se govori skoro isti jezik in od katere smo ločeni le po upravi, kar nam pa ne more in ne sme biti meja, da združeno delamo in dosežemo oni uzvišeni cilj — povzdigo Slovanstva: ona dežela je trojedna

kraljevina. Zdravica moja se glasi: Živela Hrvatska!“

Neskončno navdušeni pozdrav Hrvatske je pretresil dvorano. Gospod Kišpatić, profesor na zagrebški realki, potem vstane ter napije na bratinstvo in zajedništvo mej Hrvatji in Slovenci, ki se izvaja uže iz historične in kulturne njih prošlosti. Omenjal je zasedanja Bosne in Hercegovine, kjer je Slovan prinesel svobodo svojemu bratu in zanj prolival svojo kri. A Hrvatom in Slovencem ne sme biti žal niti za jedno kapljico, ki se je prolila, kajti jeden ter isti narod smo, tega se moramo zavedati, zato se moramo složiti, ker samo v tem leži slovanska bodočnost.

Mej tem stopi pa v dvorano g. dr. Jan. Bleiweis, in kakor razljuteno morje grmi in vrišči tak celo minuto trajajoč nepretrgan navdušen vik je nastal po dvorani. Četiri hrvatski „Sokoli“ so prodrli gnečo, ki je nastala okolo dr. Bleiweisa, deli so ga na ramena in nesli na častni prostor mej g. Fr. Ravniharjem in dr. Fonom. Potem omolkne vse. Dr. Fon vstane, pozdravi dr. Bleiweisa v imenu Hrvatov ter mu napije kot najstarejšemu „Sokolu“ vseh slovanskih „Sokolskih“ društev.

Dr. Bleiweis se je tresočim glasom zahvalil in izrazil željo in molitev slovensko, da Bog da hrvatskim bratom lepo vreme, da si morejo ogledati naš rajski Bled, našo slovensko Švajco.

Mnogo napitnic se je še govorilo, mej njimi jedna na velezasluženega pevovodjo g. Giuro Eisenhutha in na hrvatske pevce. Oddelek hrvatskega pevskega društva „Kolo“ je pel prekrasne hrvatske pesne mej posameznimi zdravijcami, pevci ljubljanske čitalnice so zapeli Zajčovo „Pjesma pjevačkog saveza“, a okolo treh popoldne je vstala cela odlična družba, ter se napotila na Kozlerjev vrt, kjer se je potem vršila javna telovadba združenih hrvatskih in ljubljanskih „Sokolov“. Do Kozlerja je „Sokole“ spremljala nepregledna množica stanovnikov iz Ljubljane in okolice.

(Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Tisočletnico slovanskega obrednega jezika) slavi graško akademsko literarno-zabavno društvo „Triglav“ v soboto dne 3. julija v dvorani „zum grünen Anger“ (Leonhardstrasse). Spored: 1. Flotow: Ouvertura iz opere „Stradella“. 2. Pozdrav društvenega predsednika g. L. Požárja. 3. Dr. B. Ipavec: Molitev, zbor. 4. Slavnostni govor g. J. Dečka. 5. A. Nedvčd: Popotnik, zbor s tenor-solom. 6. K. Mašek: Pri zibel, četvero-spev. 7. P. Preradović: Slavjanski Dioskuri, deklamuje g. A. M. Marković. 8. Fr. Kuhač: Svracanje, osmospev. 9. Fr. Vogl: Cigani, zbor

Tucl.
29. junija:
Pri Slonu: Silić iz Dunaja. — Kauscheg iz Gradca. — Müller, Friedmann, Stern iz Dunaja.
Pri Matiji: Jaschi iz Polja. — Steiner iz Dunaja. — Dr. Gnezda iz Trsta. — Fellak iz Dunaja.

s tenor-solom. Mej točkami svira godba mestnega gledališča. Začetek ob 8¹/₂ uri zvečer.

— (Pod vlak prišel) je ne daleč od postaje litijske na Kranjskem dne 22. m. m. jutraj ob osmih osemdesetletni Josip Regali, doma iz vasi Gradec. Starcu je odtrgalo levonogó popolnem ter nij upati, da bi mož sploh še kedaj okrevail.

— (Sam svojo hišo zažgal) je, kakor se v obče sumi, v Lužah, okraja kranjskega, neoženjeni kajzar Franc Sušnik. Sodnija je zatorej proti požigalcu uže začela preiskavo.

— (Iz Karlovca na Hrvatskem) se piše, da v tamošnji okolici razsaja velik glad. V občini draganiške se uže več tednov morajo hraniti siromašnejši ljudje s poparjenimi koprivami. Mnogo jih je uže poginilo od gladi. Zemeljska vlada daje z žitom premalo pomoči stradajočim. Iz mnogih krajev se poroča o hudih nevihtah, toči in povodnji.

— (Poročilo) o deželnega zbora ponedeljske seji priobčimo v jutrnjem listu.

Tržne cene

v Ljubljani 30. junija t. l.

Pšenica hektoliter 10 gld. 56 kr. — rož 7 gld. 15 kr.; — ječmen 5 gld. 51 kr.; — oves 3 gld. 90 kr.; — ajda 5 gld. 85 kr.; — pros 5 gld. 85 kr.; — koruza 5 gld. 50 kr.; — krompir 100 kilogramov 4 gld. — kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 78 kr.; mast — gld. 74 kr.; — špeh frišen — gld. 68 kr.; špeh povojen — gld. 70 kr.; — jajce po 1¹/₂ kr.; — mlika liter 8 kr.; — govednine kilogram 66 kr.; — teletnine 44 kr.; — svinjsko meso 64 kr.; — siena 100 kilogramov 2 gld. 05 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda a kv. metrov 6 gld. 20 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 30. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	73 gld. 80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	50
Zlata renta	89	—
1000 drž. posojilo	133	50
Akcije narodne banke	826	—
Kreditne akcije	284	70
London	117	40
Srebro	—	—
Napol.	9	36
C. kr. cekini	5	54
Državne marke	57	65

Ogrtač (Ueberzieher)

zgubil se je nedeljo zvečer na potu od dunajske ceste do starega trga. Kdor ga je najdel, prosi se, da ga prinese za plačo v „Narodno tiskarno“. (294)

Gospodičine pozor!

Soliden, ljubeznjiv in prijeten ter neodvisen trgovec, ki še nij oženjen bil, imejoč 34 let ter 9000 gld. izkazanega imetka in poleg tega mnogo zaslužka, išče — ker ima premalo znanja mej ženskami — solidne, izobražene devojke, katera nij še izpolnila 26 let pa ima primerno imovino, da bi jo vzel v zakon.

Zagotavlja se stroga tajnost. Pismene ponudbe s fotografijami naj se pošiljajo do 15. t. m. pod naslovom R. S. poste restante v Zagreb. (293)

Naznanilo.

Zahvaljujem se svojim čestitim kupovalcem, kateri so me v sedanji mojej specerijski in barveni kupčiji na Prešimnovem trgu tik železnega mostu z naročili počastili, ter ob enem naznanim, da z današnjim dnem neham s to kupčijo, pač pa bodem kakor dozdaj nadaljeval svojo

komisijisko trgovino in kupčijo z domačimi pridelki

v domačej prej Virantovej hiši na sv. Jakoba trgu.
V Ljubljani, dne 1. julija 1880.

Sè spoštovanjem

Mihael Lenče.

(295)